

nr 10

NME-zine

Tiende! e-nieuwsbrief over Natuur- en Milieueducatie

● [NME-webstek](#) ● [schrijf je in](#) ● [archief](#) ● [schrijf je uit](#) ● [printversie](#) ● [contact](#)

In dit NME-zine

1. [Enquête NME-zine](#): Vul in en win een NME-verrassingspakket
2. [Jeugd en NME](#): JeROM gaat voor natuur
3. [Milieuzorg Op School](#): Evaluatieverslag MOS
4. [Milieukoopwijzer](#): Gratis Groen Bestek voor scholen, besturen en administraties
5. [Volwassenen en NME](#): NME voor laaggeschoolden
6. [Enneemmee](#):
 - [De Vroente leert kinderen en jongeren proeven](#)
 - [Biodiversiteit en soortbescherming](#)
 - [Natuurvriendelijk sporten](#)
 - [Biobabbel](#)
 - [Afvalpreventie voor verenigingen](#)
 - [Natuurrijke tuinen](#)
 - [NME in Oost-Vlaanderen](#)
 - [NME-agenda](#)
 - [NME-links](#)

1. Vul de NME-zine-enquête in en vlieg gratis naar Ibiza

Het NME-zine bestaat tien nummers. Daarom peilt de Cel NME&I via een enquête hoe het NME-zine bij jou en haar ca. 1 600 andere abonnees scoort. Mogen we ook jouw appreciatie verwachten? Het invullen van de 24 (meerkeuze)vragen vraagt maar vijf minuten: ideaal om samen met een stuk seizoensfruit (zie NME-agenda) weg te werken. Een vliegtuigreis kon er echt niet af en Ibiza is niet onmiddellijk jouw ding, daarom kozen we voor een originelere attentie. Onder de lezers die ons hun netjes ingevulde enquête **ten laatste op 15 december** terugbezorgen, verloten we **10 NME-verrassingspakketten** met NME-spelen, zoekkaarten, infobrochures, posters, bladwijzers en een puzzel. Alvast bedankt voor de medewerking.

Voor het invullen van de enquête, [klik hier](#).

Je kan deze enquête ook terugvinden op www.milieueducatie.be. Klik hiervoor op 'Enquête NME-zine'.

De resultaten vind je in het NME-zine **nr. 12 van april 2005**. De namen van de tien winnaars stralen in het volgende nummer (NME-zine nr. 11, februari 2005).

2. Jeugd en NME: JeROM gaat voor natuur

Jongeren gebruiken een deel van een natuurgebied als speel- en

ontdekkingsgebied en nemen tegelijk een deel van het beheer van het terrein op zich. Met het nieuwe **Go4Nature** wil ARGUS vzw jongeren via lokale projecten meer kansen geven om natuur te beleven. Op die manier ontstaat er een dialoog tussen beheerders van natuurgebieden en jeugdbewegingen. Het project sluit aan bij het recent ondertekende charter voor jeugd, natuur en bos 'In het oog, in het hart'. De werking JeROM van de Cel NME&I volgt dit project mee op. De lanceerhappening van Go4Nature heeft plaats op woensdag 8 december. Meer hierover vind je op www.go4nature.be

Cel NME&I, Francis Van den Noortgaete, tel. 02 553 82 30,
francis.vandennoortgaete@lin.vlaanderen.be
www.jeromweb.be

3. Milieuzorg Op School: Evaluatieverslag MOS

Waarom stappen scholen in MOS? Welke effect heeft MOS op de school? Welke milieuthema's zijn populair? Hoe beoordelen scholen de MOS-instrumenten en de MOS-begeleiding? Het MOS-evaluatieverslag geeft informatie over de werking van het project in de scholen. De evaluatie is gebaseerd op een enquête die aan alle MOS-scholen werd aangeboden. 162 basisscholen en 87 secundaire en hogescholen vulden de enquête in. Dat is 12% van de scholen die tot 1 mei 2004 in het project stapten. De MOS-coördinatie vroeg aan de scholen wat er sinds hun deelname aan MOS op school ten gunste is veranderd. **Op nummer één, twee en drie prijken respectievelijk milieuwinst, leerlingenparticipatie en educatieve winst.** De basisscholen benadrukken de dynamiek die MOS op school teweegbrengt: MOS heeft een proces in gang gezet. Afvalpreventie blijft het populairste thema: 90 % van de basisscholen en 87 % van de secundaire scholen geven aan hier al aan te hebben gewerkt. De scholen bezorgen de MOS-coördinatie heel wat complimentjes over de MOS-producten en de provinciale MOS-begeleiding. Maar van dat laatste willen ze wel méér. Voor de volledige conclusies van het evaluatieverslag: [klik hier](#). (word document)

MOS-coördinatie, tel. 02 553 14 82, mos@lin.vlaanderen.be

4. Milieukoopwijzer: Gratis Groen Bestek

De internetgids Milieukoopwijzer maakt het scholen, administraties en lokale overheden makkelijker om voor duurzame aankopen te kiezen. De site behandelt elf verschillende productgroepen en geeft een eco-ranking van afvalarme producten en leveranciers in de buurt. Op de site vind je nu ook kant-en-klare technische beschrijvingen, waaruit scholen of organisaties stukken voor hun bestekken kunnen overnemen. En nu is er de actie 'Groen Bestek'. **Daarbij adviseert en begeleidt de Bond Beter Leefmilieu (BBL) gratis 9 scholen, 6 lokale besturen en 3 administraties.** Die begeleiding omvat een **snelscan** van het bestaande aankoopbeleid en de volledige ondersteuning bij de vergroening van de aankopen tot en met **de opmaak van de offertes**. In ruil voor de begeleiding engageert de school zich ertoe haar bestaande aankopen door te lichten, in milieusparende aankopen te willen investeren en deze actie mee intern en extern bekend te maken. Scholen, besturen en administraties die hieraan willen meewerken dienen **vóór 20 december** een aanvraag in bij de BBL. Je kan de oproep Groen Bestek downloaden van www.milieukoopwijzer.be.

Info: Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen vzw, Benjamin Clarysse,
 tel. 02 282 17 20, fax 02 230 53 89, info@milieukoopwijzer.be,
www.milieukoopwijzer.be

5. Volwassenen en NME: NME voor laaggeschoolden

Vanaf september 2005 werken de lesgevers van de centra voor basiseducatie met ontwikkelingsdoelen. Enkele van die doelen sluiten aan bij Natuur- en Milieueducatie. Omdat er voor NME met laaggeschoolden weinig ervaring en materiaal voorhanden is, nam het Vlaams Ondersteuningscentrum Basiseducatie contact op met de Cel NME&I. Daarvoor bevroegen we de 29 centra over de bestaande NME-initiatieven, de interesses en behoeften van de leerlingen, zochten we naar didactische aandachtspunten en tips en suggereerden enkele lesonderwerpen. De resultaten van de bevraging vraag je op bij de Cel NME&I. Heb jij ervaring met NME-activiteiten voor laaggeschoolden? Graag wisselen we ideeën uit en misschien kunnen we jouw kennis en ervaringen stoppen in de **lessuggesties** die we **voor de basiseducatie** samenstellen.

De ontwikkelingsdoelen waar NME het nauwst bij aansluit vind je in het traject Maatschappij-oriëntatie. Daarin leren de cursisten zich op de belangrijke maatschappelijke terreinen oriënteren. Het bestaat uit verschillende modules. Totnogtoe kregen de lesgevers van de centra heel wat vrijheid om de lessen in te vullen. Ze speelden in de eerste plaats in op de behoeften en vragen van de cursisten.

Info: Cel NME&I, Muriel Geldhof, tel. 02 553 80 70,
muriel.geldhof@lin.vlaanderen.be

6. Enneemmee

> De Vroente

➔ 'Hoe proeven kinderen en jongeren van de heide?'

Je kan erover vertellen tijdens een wandeling en het resultaat van eerder uitgevoerde beheerswerken laten zien. Of hen actief laten meewerken... Een combinatie ervan maakt kinderen en jongeren pas echt warm voor natuur. Sinds september krijgen jeugdgroepen en leerlingen van het vijfde en zesde leerjaar de kans om in de Kalmthoutse Heide aan educatief natuurbeheer te doen. Eerst maken ze een wandeling waarin ze meer over het beheer van de heide te weten komen. Vragen als "Waarom moet er beheerd worden?" en "Wat gebeurt er als we niets doen?" krijgen er een antwoord. Na de wandeling **steken de kinderen de handen uit de mouwen en in de werkhandschoenen** om de woekerende dennenboompjes uit te trekken. Ze leven zich volledig uit, leren allerlei nieuwe dingen over de hei en werken praktijkgericht samen - want om zo'n dennenman uit te grond te trekken moet je toch wel met twee of drie zijn. En wat vooral belangrijk is: de kinderen zien onmiddellijk het resultaat van hun arbeid. Voor meer info over beheerswerken op de heide met kinderen en jongeren: *Natuureducatief centrum De Vroente, Putsesteenweg 129, 2920 Kalmthout, tel. 03 620 18 30,*
devroente@lin.vlaanderen.be
www.devroente.be

> Biodiversiteit en soortbescherming

Het project 'Biodiversiteit in jouw gemeente: een leergemeenschap voor soortbescherming' wil de bestaande kennis over de bescherming van een aantal soorten bundelen en vergroten, zowel door interactie met vrijwilligers

als door overleg met lokale besturen. Hiervoor werkte Natuurpunt Studie vzw **veertien modules** uit, onder meer over de drie zwaluwsoorten, vleermuizen in huizen en winterverblijfplaatsen, wegbermen en ongewervelden, vegetatie op stenen, amfibieën en poelen. Naast de lancering van een website over mogelijke soortbeschermingsmaatregelen in januari 2005, organiseert Natuurpunt in het voorjaar provinciale vormingsdagen waarop de organisatie een tiental sensibiliserende folders zal voorstellen. Het project mondt in januari 2006 uit in een vormingsmap met technische fiches.

Wil je als lokale groep vrijwilligers aan het project meewerken, dan kan je een enquête hierover downloaden op www.natuurpunt.be/biodiversiteit. Voor meer info kan je terecht op biodiversiteit@natuurpunt.be. Sinds 1 september 2004 startte Natuurpunt Studie vzw dit project via het Subsidiebesluit van de Vlaamse overheid.

➤ **Natuurvriendelijk sporten** ▲

Natuursporten zitten in de lift, bengelend van zachte recreatie zoals wandelen en fietsen tot het meer avontuurlijke werk. Maar de open ruimte in Vlaanderen is beperkt en we zijn met velen die er gebruik van maken. Het Educatief Bosbouwcentrum Groenendaal (EBG) werkt voor begeleiders van natuursporten een handleiding uit die de bestaande wetgeving belicht maar vooral **de ecologische basiskennis** meegeeft om natuurvriendelijk te sporten. Het EBG plant hierover ook vormingen voor de begeleiders van natuurvriendelijke sporten.

'Natuurvriendelijk sporten' is een van de projecten die AMINAL in het kader van duurzaam milieu- en natuurbeleid subsidieert.

Info: Cel NME&I, Ilse Rottiers, tel. 02 553 82 16, ilse.rottiers@lin.vlaanderen.be

➤ **Biobabbel** ▲

Er bestaan nog heel wat vraagtekens over bio. De consument is ook niet altijd overtuigd van de meerwaarde van biolandbouw voor mens, dier en milieu. De wetgeving van de biologische productie is omslachtig en veel consumenten hebben geen duidelijk zicht op wat ze allemaal inhoudt. Daarom stelt 'Biobabbel' op een eenvoudige, begrijpelijke en ludieke manier voor wat bio is. Vanaf maart 2005 kan elke organisatie voor een interactief avondje biologische landbouw een beroep doen op **een speciaal opgeleid team van lesgevers**. Via leuke en ontspannende werkvormen maak je kennis met of proef je biovoeding: biohapje en -tapje, stellingenspel, debat...

Zin om een Biobabbel in jouw gemeente of vereniging te organiseren? Zorg dan dat je er snel bij bent. Voor de eerste 50 infoavonden is de lesgeversbijdrage gratis. Je betaalt enkel de vervoerskosten. Neem contact op met Velt vzw, tel. 03 281 74 75, biomand@velt.be.

➤ **Afvalpreventie voor verenigingen** ▲

Wil je organisatie aan de slag met afvalpreventie? Ben je op zoek naar een leuke activiteit over afvalvoorkoming? Speciaal voor verenigingen zocht de OVAM **dertien activiteiten** uit **met afvalpreventie als centraal thema**: infoavonden, uitstappen, een creatieve workshop, een spannende quiz... Voor elke activiteit is er een fiche met een leidraad voor de organisatie van de activiteit. Die vertelt je met wie je contact moet opnemen, hoeveel de activiteit kost, of je ze door de gemeente kan laten sponsoren en welke praktische zaken je bij voorkeur voorziet. Ben je ervan doordrongen dat milieu en afval niet saai hoeven te zijn, neem dan een duik in de fiches. Je vindt er ideeën voor een geslaagde activiteit voor je vereniging.

Je kiest uit de volgende activiteiten:

- vormingssessie over reinigingsmiddelen en toiletproducten;
- vormingssessie over verven en beitsen;
- voordracht 'Een tuin zonder bestrijdingsmiddelen';
- voordracht en demonstratie 'Composteren in bakken en vaten';
- bezoek aan de demonstratietuin 'Hof ter Winkelen';
- theaterproductie 'Pendejos-Idioten';
- bezoek aan het EcoHuis in Antwerpen;
- bezoek 'Achter de schermen van de kringloopwinkel';
- toneelstuk 'Een brug naar de maan';
- info- en debatavond over afvalpreventie;
- afvalquiz;
- de Boodschappentasactie;
- workshop 'Zelf papier scheppen'.

Je kan de gewenste fiches downloaden van

www.afvalpreventie.vereniging.ovam.be of aanvragen bij de OVAM, Petra Van Opstal, tel. 015 284 41 42, info@ovam.be

➤ Natuurrijke tuinen ▲

Een mooie tuin met een minimum aan onderhoud. Het kan als je de natuur inschakelt in plaats van haar tegen te werken. Tot die conclusie komt elke lezer van 'Natuurrijke tuinen. Tips voor harmonieuze en ecologische tuinen'. Auteur Jean Van Hoof houdt in dit boek een **aanstekelijk pleidooi om de natuur als inspiratiebron te gebruiken** en heel wat tuinonderhoud aan haar over te laten.

Wie bij dit alles aan een rommelig hofje denkt zit fout. De foto's van Marc Sloomackers tonen dit overtuigend aan. 'Natuurrijke tuinen' bevat tal van ideeën om de natuur in je tuin binnen te laten. De lezer maakt uit in hoeverre hij daarin meestapt.

Het boek gaat in op het waarom, wat en hoe van natuurrijke tuinen. Het richt zich zowel tot mensen die meer natuur in hun klassieke tuin willen als tot diegenen die hun tuin tot een natuurgebied willen omvormen: een inspirerend doeboek met tips en informatie die heel wat tuinliefhebbers aanspreken.

'Natuurrijke tuinen. Tips voor harmonieuze en ecologische tuinen.', Jean Vanhoof, 144 blz, 120 foto's, 29,95 euro.

ARGUS, fax 03 202 90 88, info@argusmilieu.be, www.argusmilieu.be

➤ NME in Oost-Vlaanderen ▲

Uitgebreide informatie over de Oost-Vlaamse NME-centra en het NME-aanbod van Oost-Vlaamse steden en gemeenten vind je in de nieuwe brochure 'Ook geboeid door? Wegwijs in de natuur- en milieueducatieve centra van Oost-Vlaanderen'.

De gratis brochure vraag je aan bij een van de Oost-Vlaamse NME-centra of bij de *Dienst Natuur- en Milieueducatie Oost-Vlaanderen*, tel. 055 49 67 96,

kaaihoeve@oost-vlaanderen.be
www.dekaaihoeve.be

Méér recent NME-aanbod vind je op
www.milieueducatie.be via NME-nieuws.

➤ NME-agenda ▲

Een uitgebreide NME-agenda van december 2004 en

januari 2005 vind je op: www.milieueducatie.be via NME-nieuws

Daarin onder andere

Activiteiten: Studiedag 'Duurzaam groen en participatie' (VELT, Brussel, 9/12); NME-forum Verhalen (ANNET, Lier, 11/12); SLA21 'Mijn gemeente, Mijn planeet' (Brussel, 16/12).

Tentoonstellingen:

'Vossenstreken' (De Helix, Grimminge, tot 22/12); 'Insecten in de schijnwerpers' (Natuurpunt-Educatie, Turnhout, tot 31/12); 'Stadswildernissen in het EHA!' (Ecohuis, Borgerhout-Antwerpen, tot 31/12); 'Kopen met je kop!' (PIME, Lier, tot 31/12); 'Neanderthalers in Europa' (Provinciaal Gallo-Romeins Museum, Tongeren, tot 9/1); 'Vleermuizen, fluwelen fladderaars van de nacht' (De Otter, Woumen, tot 31/1); 'Met of zonder hoed op reis' (De Vroente, Kalmthout, tot 28/2); 'Kriebelbeestjes in KBIN' (Museum voor Natuurwetenschappen, Brussel, tot 15/5); 'Verkeersacademie' (Technopolis, Mechelen, tot 31/8).

Seizoensgroenten:

december: komkommer, koolraap, sperziebonen, tomaten, tauge.

januari: bloemkool, kool.

december en januari: aubergine, biet, bleekselderij, boerenkool; broccoli, champignons, courgettes, knolselderij, prei, sla, stoofperen, waspeen, winterpeen, witlof, zuurkool.

Seizoensfruit:

december: druiven.

december en januari: appelen, peren.

> NME-links

- Portaal-site met een ruim aanbod aan internetadressen. De opsplitsing in categorieën maakt zoeken op het web nog eenvoudiger.

www.milieueducatie.be

- **Bosgroepen**

Bosminnende eigenaars werken aan een duurzaam bosbeheer.

www.bosgroepen.be

- **Natuur en cultuur in Congo**

Website van het Afrikamuseum in Tervuren over de rijke variëteit aan dieren en planten in de Democratische Republiek Congo en de tentoonstellingen erover.

www.congo2005.be

- **Europese bloem**

Dankzij het Europese milieukeurmerk kies je voor milieuvriendelijke producten en diensten.

www.ecolabel.be

- **Twee graden meer**

Website van Greenpeace over de opwarming van de aarde en de gevolgen ervan.

www.thesedays.be

NME-zine is de tweemaandelijks e-nieuwsbrief van de Cel Natuur- en Milieueducatie en -Informatie (Cel NME&I).

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Afdeling Algemeen Milieu- en Natuurbeleid, Cel Natuur- en Milieueducatie en -Informatie, Graaf de Ferrarisgebouw, Koning Albert II-laan 20 bus 8, 1000 Brussel, tel. 02 553 80 71, fax 02 553 80 25, nme@lin.vlaanderen.be
www.milieueducatie.be

v.u.: J.P. Heirman, directeur-generaal, administratie Milieu-, Natuur-, Land- en Waterbeheer (AMINAL)

- Reactie op dit NME-zine? nme@lin.vlaanderen.be
- Kent u nog andere geïnteresseerden? Stuur hen dit NME-zine.
- Het volgende NME-zine verschijnt **eind januari 2005**.

De Cel Natuur- en Milieueducatie en -Informatie (Cel NME&I) stimuleert netwerkvorming in de natuur- en milieueducatieve sector en sensibiliseert het brede publiek voor actuele milieuproblemen. Ze doet hiervoor beleidsvoorbereidend werk, moedigt wetenschappelijk onderzoek en professionalisering aan en werkt voor doelgroepen vernieuwende educatieve acties, pakketten en publicaties uit.

Het NME-zine informeert je tweemaandelijks over de evoluties van de natuur- en milieueducatie in Vlaanderen. Het vertrekt naar een 1 600 adressen uit onderwijs, NME-centra, natuur- en milieuverenigingen, administratie, provincies, gemeenten, landbouweducatie, jeugdwerk en sociaal-cultureel volwassenenwerk.

NME-zine nr. 10, december 2004